

De lange route voor PAS-melders

Tekst: Fred van den Tempel - Tempel-advies - Lunteren - www.tempeladvies.nl
 Beeld: Twan Wiermans

Ook onder varkensbedrijven zitten veel PAS-melders. Deze bedrijven hebben geen of een ontoereikende Natuurvergunning. De gevolgen voor deze bedrijven kunnen groot zijn. Ze staan bloot aan verzoeken tot handhaving, banken willen ontwikkelingen niet financieren en bedrijfsovernames kunnen vaak geen doorgang vinden. Er is door het ministerie wel een oplossing bedacht, de vraag is of deze op tijd komt voor elke individuele varkenshouder.

De achtergrond mag bekend zijn: door de beruchte uitspraak van de Raad van State in mei 2019 zijn alle PAS-meldingen onrechtmatig geworden. Ze hebben geen enkele waarde meer en bieden geen zekerheid als er verzoeken tot handhaving worden gedaan. De overheid is in de PAS-periode (1 juli 2015 tot 29 mei 2019) flink verkeerd bezig geweest door bedrijven een Natuurvergunning te weigeren en ze verplicht een PAS-melding te laten doen. Dat is achteraf gezien gemakkelijk te concluderen.

In feite vallen de PAS-melders terug op de situatie zoals die bestond op 10 juni 1994, toen de eerste Natura2000-gebieden werden aangewezen. Alleen de stikstofdepositie die toen via een gemeentelijke milieuvergunning vergund was mag nu worden gebruikt voor de varkens-aantallen. En als na 1994 een kleinere milieuvergunning is vergund geldt zelfs die lagere stikstofdepositie als referentie. Dit is meestal veel te weinig voor een PAS-melder. Die zit juridisch gezien in een illegale situatie met te grote varkens aantallen en/of huisvestingssystemen met te hoge ammoniakuitstoot.

Legalisatie is toegezegd

Gelukkig neemt het ministerie haar verantwoordelijkheid. Er is inmiddels in de Wet Natuurbescherming bepaald dat onder voorwaarden alle PAS-melders binnen drie jaar een Natuurvergunning kunnen krijgen voor de hoeveelheid stikstofdepositie uit de melding. Dit geeft dus zicht op legalisatie, en dat is niet meer dan terecht en logisch. Maar het ministerie zadelt zichzelf hiermee op met een juridisch probleem, want waar haalt ze de stikstof vandaan die nodig is voor alle legalisaties? Tot in de verste uithoeken van Nederland moet stikstof worden gevonden omdat PAS-melders overal aanwezig zijn en een varkenshouder uit Limburg nu eenmaal weinig heeft aan ammoniak uit Groningen. Een deel van de

Een andere toezegging is dat de provincies eventuele verzoeken tot handhaving van milieuorganisaties zullen afwijzen. Daarbij zal worden gewezen naar de mogelijkheid van legaliseren die in de wet wordt genoemd.

Bedrijven die zich ontwikkeld hebben onder de PAS kunnen gelegaliseerd worden, maar het is wel een lange route.

Benodigde ontwikkelruimte kan komen uit saneringsregelingen.

oplossing haalt het ministerie uit de tijd. Ze geeft zichzelf tot eind 2024 om alle PAS-melders te legaliseren. In de komende jaren zullen verschillende bronmaatregelen de benodigde stikstofruimte moeten opleveren, zoals uitkoopregelingen, subsidieregelingen voor ammoniakvermindering of zelfs dwingende wetgeving tot ammoniakreductie. De milieugroepering MOB heeft hier geen vertrouwen in en heeft al honderden handhaving-verzoeken bij provincies ingediend. Waarschijnlijk zal de Raad van State weer moeten beoordelen of het door de overheid voorziene legaliserings-traject realistisch is of niet.

Subsidie

Het ministerie erkent dat het legaliseren van PAS-melders veel inspanning vraagt van varkenshouders. Hiervoor moet vrijwel altijd een gespecialiseerd adviseur worden gevraagd. Om PAS-melders tegemoet te komen in de advieskosten zegt het ministerie 1.600 euro adviessubsidie toe aan PAS-melders die willen legaliseren. Een andere toezegging is dat de provincies eventuele verzoeken tot handhaving van milieuroorganisaties zullen afwijzen. Daarbij zal worden gewezen naar de mogelijkheid van legaliseren die in de wet wordt genoemd. De vraag is natuurlijk wel of een rechter daar genoeg mee neemt. Er zijn al veel handhavingverzoeken bij provincies ingediend.

Advies: deelnemen!

Varkenshouders die zich nog niet hebben aangemeld wordt geadviseerd dit alsnog op korte termijn te doen. Het is een reële kans om de bestaande situatie te legaliseren zonder dat het grote investeringen vraagt in ammoniakreducerende maatregelen. Ook hoeft niet via ammoniak-aankopen extern gesaldeerd te worden want de overheid zorgt dat er extra stikstofruimte beschikbaar komt zonder dat daarvoor betaald hoeft te worden. En tenslotte, maar niet onbelangrijk, geldt een deelname aan het legalisatietraject als bescherming tegen eventuele verzoeken tot handhaving.

Wie het allemaal te lang duurt kan het heft in eigen hand nemen en een Natuurvergunning aanvragen met de stikstofdepositie die in 1994 aanwezig was. Daarbij moet dan vaak aanvullend ammoniak worden aangekocht en daarmee extern worden gesaldeerd. Ook kunnen verdergaande ammoniakbeperkende maatregelen worden genomen zodat de stikstofdepositie weer komt op het niveau van 1994. Een combinatie van deze twee maatregelen is natuurlijk ook mogelijk. ←

De weg naar PAS-legalisatie

- Administratief aanmelden bij RVO voor deelname legalisatie, dit moest in principe vóór 15 augustus 2020.
- Gegevens digitaal aanleveren aan RVO. In eerste instantie moest dit vóór 1 januari, later vóór 1 mei, nu wordt door het ministerie gesteld dat dit nog steeds mogelijk is. De verplichte gegevens zijn:
 - Alle hinderwetvergunningen en milieuvergunningen die sinds 10 juni 1994 zijn verkregen, en de milieumeldingen die zijn ingediend. Inclusief de bijbehorende milieutekeningen. Dit vereist vaak een behoorlijke zoektocht in oude dozen, bij gemeente of omgevingsdienst.
 - Aangegeven moet worden welke referentiedata van toepassing zijn. Vrijwel altijd zijn er gevolgen voor meerdere Natura2000-gebieden en moeten er meerdere referentiedata in ogenschouw worden genomen.
 - Een Aerius-berekening van de stikstofdepositie op diverse referentiedata (data aanwijzen van relevante Natura2000-gebieden). Hiervoor moeten vee-aantallen, verkeersbewegingen en inzet mobiele machines verantwoord worden.
 - De milieutekening voor de situatie bij de PAS-melding (hoewel die bij de PAS-melding niet verplicht was).
 - Een Aerius-berekening van de situatie onder de PAS-melding en een verschilberekening met de referentiesituatie.
 - Een bewijs dat de beoogde situatie van de PAS-melding is bereikt of dat er op 29 mei 2019 een aanvang was gemaakt met het project. Dit kunnen zijn: (lucht)foto's, financiële boekhouding, opdracht factuur en/of betaling aannemer, omgevingsvergunning onderdeel bouwen, gereedmelding bouw aan gemeente, controlerapporten, bezoekverslagen, gecombineerde opgave, gegevens managementsystemen, enz.
- De provincie gaat als bevoegd gezag met de bij RVO ingediende gegevens aan de slag en verifieert of een varkensbedrijf in principe voor legalisatie in aanmerking komt. Hiervan krijgt de varkenshouder bericht. Een varkenshouder komt bijvoorbeeld niet in aanmerking voor legalisatie als sprake is van intern salderen, dat is immers vergunningsvrij. Als er aanvullende gegevens nodig zijn krijgt een varkenshouder de mogelijkheid deze in te dienen.
- De provincie gaat op zoek naar ontwikkelruimte. Tegenover een stikstofstijging door een legalisatie moet een stikstofdaling staan. Die wil de overheid vinden door het uitvoeren of opleggen van bronmaatregelen. Bijvoorbeeld extra emissiearme stallen voor een gehele sector. Natuurvergunningen ten behoeve PAS-legalisaties kunnen pas worden verleend als de bronmaatregelen zijn uitgevoerd. Dit zal naar verwachting meerdere jaren duren en dan is het 2024.
- Als duidelijk is dat er voldoende stikstofruimte beschikbaar is gekomen zal de provincie dit aangeven. Daarna moet een varkenshouder waarschijnlijk nog wel de Natuurvergunning aanvragen bij de provincie. Dan start juridisch gezien de procedure van vergunningaanvraag. De provincie moet in principe binnen een half jaar op een aanvraag besluiten.
- Een provinciaal besluit tot Natuurvergunningverlening staat open voor bezwaar en beroep. In geval een milieuroorganisatie bezwaar aantekent, duurt het enkele jaren voor de hoogste rechter (Raad van State) een eindoordeel geeft. We zitten dan ongeveer in 2027.